

Výroční zpráva 2021

Tosara, z.s. – vzdělávací a volnočasové programy pro děti, mládež a rodiny ze sociálně znevýhodněného prostředí

O TOSAŘE

Tosara je nevládní nezisková organizace, která od roku 2005 vytváří otevřené prostředí pro rozvoj, vzdělávání a volný čas dětí, mladých lidí a rodin, se zaměřením na děti se speciálními vzdělávacími potřebami, žijící v sociálně nepříznivých podmínkách a Romy. Dlouhodobě působíme ve městě Slaný ve Středočeském kraji, kde provozujeme předškolní centrum, skupinové a individuální doučování, poradenství pro rodiny týkající se vzdělávání, zájmové kroužky a zážitkové víkendové volnočasovky. Ve spolupráci s městem a Agenturou pro sociální začleňování se zde také zapojujeme do vytváření koncepcí sociální integrace a inkluze (Strategický plán integrace osob ze sociálně znevýhodněného prostředí, Místní plán inkluze...), na celostátní úrovni jsme aktivním členem Platformy pro včasnou péči, která řeší včasný rozvoj dětí ze znevýhodněného prostředí komplexně. V předchozích letech naše organizace působila s volnočasovými programy také na východním Slovensku a poté asi 10 let v oblasti Ralska v Libereckém kraji, kde jsme již ale aktivity ukončili. Za dobu působení Tosary na území ČR prošlo našimi programy více než pět set dětí, mladých lidí a rodičů.

Cílem našich aktivit je:

- rozvoj osobnostních kompetencí u dětí, mládeže a rodin žijících v socio-kulturně znevýhodněném prostředí
- kultivace veřejného prostoru a vzdělávacího systému vedoucí k větší otevřenosti a podpoře individuálních potřeb a možností každého dítěte
- zvyšování povědomí společnosti o situaci v sociálně znevýhodněném prostředí, propojování aktivit organizace s veřejným prostorem
- podpora tolerance ve společnosti a rozvoj občanské společnosti.

VIZE

Věříme, že všechny děti by měly mít šanci žít a vzdělávat se v prostředí, které je otevřené rozvoji dle jejich individuálních možností a potřeb. Měly by mít možnost si především hrát, získávat rozhled a setkávat se s co největším množstvím podnětů.

POSLÁNÍ

Dětem a rodinám, které žijí z etnických, kulturních či jiných příčin v sociálně znevýhodněném prostředí, a mají díky tomu snížené šance na plnohodnotný rozvoj, poskytujeme prostřednictvím vzdělávacích a volnočasových aktivit nástroje k získání dovedností nezbytných pro jejich zapojení do vzdělávání i pro jejich budoucí svobodné životní dráhy. Zároveň usilujeme o kultivaci veřejného prostoru i vzdělávacího systému vedoucí k větší otevřenosti a podpoře individuálních potřeb a možností každého dítěte.

LIDÉ V TOSAŘE

PRACOVNÍCI PROGRAMŮ

Jana Rejžková – ředitelka, projektová manažerka

Lucie Mikeska – PR/fundraising

Lucie Borešová - účetní

Poradenství pro rodiny

Lucia Paušlyová – poradkyně pro rodiny

Předškolní centrum

Emma Vrbová – manažerka předškolního vzdělávání, lektorka předškolního centra

Tereza Stříbrná, Markéta Marešová, Kateřina Habadová – lektorky

Doučování

Kateřina Holá – koordinátorka doučování

Kateřina Habadová, Maria Schormová, Anežka Nováčková, Jana Beránková, Zdena Nováková,

Jordanka Doneva Mineva, Adéla Toldeová - lektoři doučování

Volnočasové aktivity

Adéla Toldeová, Kateřina Pácová – lektoři

STRUKTURA SPOLKU

Výbor

Předsedkyně: Jana Rejžková

Místopředseda: Jiří Kunecký

Členka výboru: Zuzana Pokorná

Členové

Lucia Paušlyová, Evgenia Bernstein, Marie Palečková, Mária Jakubovie, Marek Spěšný, Tereza Schwabová, Lenka Kubelová, Emma Vrbová

ROK 2021 v kostce

Naši práci ovlivňovala i v roce 2021 koronavirová epidemie, kvůli níž jsme museli opět flexibilně upravovat naše programy. Vzhledem k tomu, že jsme se již více naučili pracovat v online prostoru a s obtížnou situací jsme se částečně sžili, podařilo se všechny naše služby zachovat a klienty kvalitně podporovat. Nejintenzivnější byla podpora školních dětí v době distanční výuky, kterou jsme umožňovali individuálně i v našich prostorách. Každému dítěti zde byl k ruce lektor, který mu mohl pomoci online výuku sledovat, což dětem v učení výrazně pomohlo. Zintenzivnila se také naše spolupráce se školami. Kromě pravidelných služeb jsme v loňském roce zrealizovali také následující aktivity:

Změna konceptu předškolního klubu

Od září jsme po delších metodických přípravách upravili koncept našeho předškolního klubu a otevřeli několik míst i dětem, které nepochází ze znevýhodněného prostředí. Cílem bylo umožnit znevýhodněným dětem, které nemohou docházet do běžné MŠ, se setkávat s dětmi z jiných prostředí a vzájemně se obohacovat. Již během prvních měsíců se začalo ukazovat, že smíšený kolektiv je pro děti přínosný, především vzhledem k rozvoji řeči, komunikace, ale i sociálních dovedností. Za podporu při rozšíření klubu děkujeme grantu od MONETA Money Bank, a.s..

ZAŽÍT SLANÝ JINAK

V sobotu 25. září jsme se již podruhé připojili k městským slavnostem „Rožnění uherského býka“ se sousedskou akcí [Zažít město jinak](#), kterou už léta zaštiťuje po celé republice společnost Automat. V parku u městského kina jsme připravili program pro rodiny s dětmi s výtvarnými dílničkami, hrami, blešákem/swapem a občerstvením. Cílem akce bylo přiblížit světy slánských obyvatel z různých kultur a prostředí. Akci podpořila MAS Přemyslovské Střední Čechy z programu Malý přemyslovský měsíc.

Spolupráce

Ve Slaném jsme během roku spolupracovali s celou řadou organizací, se školami, školkami, s městem, byli jsme nadále členy Komise pro dostupné bydlení města Slaný, která navrhuje uživatele městských sociálních bytů.

Platforma pro včasnou péči

Naši zástupci se opět zúčastnili několika setkání, Letní školy a aktivit pracovních skupin [Platformy pro včasnou péči](#), která sdružuje asi 30 nadací a organizací pracujících s předškolními dětmi ze znevýhodněného prostředí. Nadace zaštiťující Platformu také podpořili dva naše projekty zaměřené na systémové změny ve vzdělávání znevýhodněných dětí a budování fundraisingu a PR v organizaci.

Proškolení týmu v metodě Feuersteinova instrumentálního obohacování (FIE)

Díky podpoře organizace ATC metod Prof. Feuersteina mohla část našeho týmu absolvovat další kurzy metod FIE, které využije v práci s našimi předškolními i školními klienty.

POSKYTOVANÉ SLUŽBY

PŘEDŠKOLNÍ CENTRUM

Předškolní centrum bylo určeno pro slánské děti ve věku 3 – 7 let, které z různých důvodů nenavštěvují běžné mateřské školy a jejichž rodinné zázemí často nemá kapacity rozvíjet předškolní dovednosti potřebné k nástupu na ZŠ. Centrum bylo otevřeno 5 x v týdnu dopoledne, od září byl již provoz v rámci zavedení inkluzivního konceptu celodenní. Děti se tu učily vše důležité pro plynulý přechod do mateřské nebo základní školy a pro lepší zapojení do života vůbec. Klub byl zaměřen hlavně na získání znalostí a dovedností odpovídajících předškolnímu věku dítěte (znalost barev, tvarů, čísel, grafomotorické dovednosti, orientace v prostředí apod.), ale i na neméně důležité dovednosti jazykové a sociální. Prostor jsme věnovali i hudbě, pohybu a volné hře. Ve výuce využíváme jak Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, tak metody pro děti z méně podnětného prostředí, zejména Grunnlaget. V roce 2021 centrem prošlo 26 dětí.

Program v roce 2021 podpořili: Evropská unie (program OPVVV), MONETA Money bank, a.s.

DOUČOVÁNÍ

Doučování usnadňuje dětem od 6 do 15 let ze Slaného obtížné období nástupu na základní školu. Pomáhá jim úspěšně projít nejtěžšími prvními ročníky a předcházet potížím, kvůli kterým by mohly být přeřazeny do praktické nebo speciální školy. Nejde nám jen o to, aby se dětem zlepšily známky, ale hlavně chceme, aby se přestaly školy bát, chodily sem rády a věděly, že domácí příprava ke škole patří. Pozitivní vnímání školy se snažíme podpořit i u rodičů, které motivujeme k participaci na školní docházce, ale i na mimoškolních aktivitách dětí. Zároveň podporujeme vzájemnou komunikaci se školou. Doučování nabízíme ve dvou podobách. Jako skupinový klubík, který probíhá jednou týdně 2 - 3 hodiny odpoledne pod vedením hlavní lektorky a několika pomocníků, a jako individuální intenzivní podporu přímo v rodinách, kdy se s každým dítětem schází pravidelně jeden lektor. Všichni lektori jsou proškolení a metodicky vedeni koordinátorkou doučování. V roce 2021 jsme formu doučování opět museli měnit s ohledem na potřeby dětí spojené s koronavirovou epidemií. Kromě standardního doučování tak děti mohly v našich prostorách navštěvovat distanční online výuku, za podpory našich lektorů. Tento model dětem velmi pomohl držet krok se školní výukou a díky asistenci našich lektorů děti také lépe dokázaly sledovat výuku a rozumět probírané látce. Celkem bylo během roku v programu doučování zapsaných 34 dětí.

Program v roce 2021 podpořili: Evropská unie (program OPVVV).

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

V rámci volnočasovek jsme (pokud to bylo vzhledem k epidemii možné) realizovali tradiční celodenní víkendové programy a dále sportovní a taneční kroužek. V létě jsme uspořádali dva příměstské tábory - třídní na téma Cestování časem a pětidenní doučovací tábor s využitím prvků metody FIE. Programy byly určeny dětem od 6 do 18 let, kterým nabízely možnost volnočasového vyžití, jež pro ně jinak není dostupné. Učily děti přebírat zodpovědnost za kvalitní trávení volného času, rozvíjely u nich další důležité komunikační a sociální dovednosti, a navíc pomáhaly předcházet rizikovému chování. Celkem se programů a kroužků zúčastnilo 50 dětí.

V jarních měsících, kdy byla v souvislosti s epidemií nařízena přísná vládní opatření, jsme pro všechny slánské děti a rodiny, tedy nejen naše klienty, uspořádali 3 tematické poznávačky po Slaném. Jednalo se o trasy s úkoly, které si rodiny mohly projít individuálně podle mapy, aniž by se potkaly s někým dalším. Těší nás, že měly hry u široké veřejnosti úspěch.

Program v roce 2021 podpořili: ATC metod Prof. Feuersteina a MŠMT, grantový program Pomozte dětem realizovaný NROS a ČT a také grantový program Pepco.

PORADENSTVÍ PRO RODINY A SPOLUPRÁCE S RODIČI

Jako samozřejmou součást práce s dětmi vnímáme i podporu a motivaci jejich rodičů. Poradkyně pro rodiče proto poskytuje rodičům zapojených dětí asistenci a konzultace ohledně různých témat vztahujících se ke vzdělávání. Nejčastěji se věnuje těmto oblastem:

- doporučení, jak s dětmi pracovat doma (případně doučování s poradcem v domácnosti)
- konzultace dalších možností předškolního vzdělávání dětí, podpora při přihlášení dětí do mateřské školy, případně do školy základní a pomoc rodičům s jejím výběrem
- poskytnutí podpory s objednáním a porozuměním výsledků z vyšetření v pedagogicko-psychologických poradnách
- podpora při absolvování povinného předškolního ročníku
- podpora adaptace dětí na ZŠ
- podpora docházky na adaptační hodiny do běžných MŠ
- doporučení dalších specialistů, např. logoped, a další.
- oslovování a vyhledávání dětí, které se dosud neúčastní žádné formy předškolního vzdělávání

Program v roce 2021 podpořili: Evropská unie (program OPVVV).

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem institucím, organizacím a individuálním dárcům, kteří nás v roce 2021 podpořili: Evropská unie (OPVVV), ATC metod Prof. Feuersteina, grantový program Pepco, MAS Přemyslovské Střední Čechy, Nadace české spořitelny, Nadace OSF, MONETA Money Bank, a.s., ČCE Vinohrady – Nedělní škola; ČCE; LMC s.r.o a mnoho dalších.

KONTAKT

Tosara, z.s.

Ruská 711/82

10100, Praha 10

Tel: 777653433

Email: info@tosara.cz

Web: www.tosara.cz

IČO: 27019403

<https://www.facebook.com/organizacetosara>

https://www.instagram.com/organizace_tosara

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

V PLNÉM ROZSAHU

ke dni 31.12.2021

Název účetní jednotky:	<i>Tosara, z.s.</i>
Sídlo:	<i>Ruská 711/82, Vršovice, 101 00 Praha 10</i>
IČO:	<i>270 19 403</i>
Registrace:	<i>L 16307 vedená u Městského soudu v Praze</i>
Právní forma:	<i>spolek</i>
Poslání:	<i>Zlepšení životních a kulturních podmínek sociálně vyloučených komunit nebo jednotlivců v ČR a zahraničí, se zaměřením na obyvatele romského původu, děti a mládež.</i>
Rozvahový den:	<i>31.12.2021</i>
Okamžik sestavení účetní závěrky:	<i>14.3.2022</i>

PŘÍLOHA
k roční účetní závěrce

k 31.12.2021

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název účetní jednotky: Tosara, z.s.
Sídlo: Ruská 711/82
IČO: 270 19 403
Registrace: L 16307 vedená u Městského soudu v Praze
Právní forma: spolek
Poslání: Zlepšení životních a kulturních podmínek sociálně vyloučených komunit nebo jednotlivců v ČR a zahraničí, se zaměřením na obyvatele romského původu, děti a mládež.

2. ORGANIZAČNÍ ÚDAJE

Statutární orgán: předseda-předsedkyně sdružení
Předsedkyně sdružení: Jana Rejzková
Významné změny: Žádné významné změny nenastaly.

3. ÚČETNÍ ÚDAJE

Účetní období: 1.1.2021 - 31.12.2021
Rozvahový den: 31.12.2021
Zpracování účetnictví: Cíglar Software Money S3
Archivace účetních záznamů: V souladu s § 31 a 32 zákona o účetnictví
Použité účetní metody: Účetnictví účetní jednotky bylo zpracováno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví v platném znění, vyhláškou č. 504/2002 Sb. Účetní zápisy byly prováděny průběžně v účetním období po vystavení účetního dokladu na jednotlivé syntetické či analytické účty uvedené v účetním rozvrhu. Účetní jednotka účtovala v souladu s účetními metodami stanovenými § 4, odst. 8 zákona o účetnictví.

4. MAJETEK

Oceňování majetku: V souladu s § 24 zákona o účetnictví
Odepisování: Účetní jednotka neuplatňuje daňové ani účetní odpisy.
Dlouhodobý majetek: Účetní jednotka nemá žádný dlouhodobý majetek.
Majetkové účasti: Účetní jednotka nevlastní žádné majetkové účasti.
Závazky a pohledávky: Účetní jednotka eviduje k 31.12.2021 splatné závazky na sociálním a zdravotním pojištění ve výši 59 968 Kč a závazek zálohové a srážkové daně ve výši 6 355 Kč. Účetní jednotka nemá závazky s dobou splatnosti delší než 5 let, nemá závazky, které nejsou obsaženy v rozvaze.

5. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

Výsledek hospodaření v hlavní činnosti:	0	Kč	
Výsledek hospodaření v doplňkové činnosti:	0	Kč	<i>Spolek nevykonává doplňkovou činnost.</i>

6. ÚDAJE O ZAMĚŠTNANCÍCH

Evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách činí 9 osob, průměrný přepočtený stav zaměstnanců za rok 2021 činí 4,05.

Počet osob mimo pracovní poměr vykonávajících práci na dohody činí 15 osob.

Mzdové náklady na zaměstnance:	1 331 094	Kč
Náklady na odměny za práci mimo pracovní poměr (DPP, DPČ):	407 820	Kč
Zákonné sociální a zdravotní pojištění:	471 250	Kč

7. DANĚ

Účetní jednotka v souladu se zákonem o daních z příjmů v platném znění a výsledkem hospodaření za účetní období 2021 nevykázala povinnost odvádět daň z příjmů.

Informace o daňových úsporách: Účetní jednotka nenatvořila žádné úspory.

8. FINANČNÍ ZDROJE PŘIJATÉ

Přijaté členské příspěvky:	0	Kč
Granty a dotace (MŠMT, kraje):	0	Kč
Příspěvky ostatní (nadace):	2 639 518	Kč
Drobní dárci:	10 104	Kč

Dary, dotace, granty a příspěvky od nadací byly využity na krytí nákladů hlavní činnosti na veřejně prospěšné účely a řádně vyúčtovány v souladu s podmínkami použití.

Všechny zdroje byly charakteru neinvestičního.

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavením účetní závěrky nenastaly žádné významné skutečnosti.

Datum sestavení:	14.3.2022	
Osoba odpovědná za sestavení:	Lucie Borešová	
Statutární orgán:	Jana Rejžková	Podpis:

ROZBOR PRO DP 2021

činnost	popis	výnosy								náklady	zisk/ztráta
		výnosy hl. činn.	jiné ost. výnosy	dotace, granty	dary	čl. příspěvky	úroky				
hlavní	Volnočasné aktivity Slaný				98 838,83					101 538,83	-2 700,00
hlavní	Předškolní kroužky				1 855 815,20					1 855 815,20	0,00
hlavní	Doučování				490 853,00					490 853,00	0,00
hlavní	Posílení komunikačních strategií				59 067,00					59 067,00	0,00
hlavní	Platforma pro včasnou péči				133 262,80					133 262,80	0,00
hlavní	Ostatní režie		4 892,50		11 786,00					16 678,50	0,00
součet		0,00	4 892,50	0,00	2 649 622,83	0,00	0,00	0,00	0,00	2 657 215,33	-2 700,00

kontrola dílčích VZZ na celkový VZZ	6xx.xxx	6xx								5xx.xxx	zisk/ztráta	
		649.xxx	649.xxx	691	682.xxx	684.xxx	644.100					
		suma výnosy	výnosy hl. činn.	dotace	dary	čl. příspěvky	úroky					suma náklady
celkový VZZ	2 654 515,33	0,00	4 892,50	0,00	2 649 622,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 657 215,33	-2 700,00
rozdíl dílčích VZZ a celkového VZZ		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rozdělení výnosů		Výpočet základu DPPO	
Členské příspěvky - nepodléhají dani	0,00	VH	-2 700
Příjmy, které nejsou předmětem daně (úroky, dotace, příspěvky měst, obcí a krajů)	0,00	ř. 109	ř. 020 0
Ostatní příjmy-V do výše N hl. činnosti	4 892,50	ř. 101	2 654 515 ř. 050 0
Dary - uplatněné	2 649 622,83	ř. 110	0 ř. 040 2 657 215
Celkem výnosy	2 654 515,33	ř. 170	2 654 515 ř. 070 2 657 215
		ř. 200 základ DP	0
VH v hlavní činnosti:	-2 700,00	ř. 200 zaokrouhl. Základ DP	
		ř. 251 odpočet pro NO	
		daňová úspora	0

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

v plném rozsahu

ke dni **31.12.2021**
(v celých tisících Kč)

IČ
27019403

Název a sídlo účetní jednotky

Tosara, z.s.
Ruská 711/82
Praha 10
10100
Česká republika

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni			
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem	
I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	2	441	0	441
1.	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladových dodávek	3	60	0	60
4.	Náklady na cestovné	6	37	0	37
6.	Ostatní služby	8	344	0	344
III.	Osobní náklady	13	2 216	0	2 216
10.	Mzdové náklady	14	1 739	0	1 739
11.	Zákonné sociální pojištění	15	471	0	471
13.	Zákonné sociální náklady	17	6	0	6
	Náklady celkem	39	2 657	0	2 657
II.	Přijaté příspěvky	43	2 650	0	2 650
3.	Přijaté příspěvky (dary)	45	2 650	0	2 650
III.	Tržby za vlastní výkony a zboží	47	4	0	4
	Výnosy celkem	61	2 654	0	2 654
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	62	-3	0	-3
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	63	-3	0	-3

Sestaveno dne: 14.03.2022	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:
Odesláno dne:	
E-mail: boresova.lucie@gmail.com		Odpovídá za údaje: Borešová Lucie Telefon: 728526412

ROZVAHA

v plném rozsahu

ke dni **31.12.2021**
(v celých tisících Kč)

IČ
27019403

Název a sídlo účetní jednotky

Tosara, z.s.
Ruská 711/82
Praha 10
10100
Česká republika

AKTIVA

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
B.	Krátkodobý majetek celkem	41	1 386	922
II.	Pohledávky celkem	52	10	224
13.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů územních samosprávných celků	65	0	4
17.	Jiné pohledávky	69	10	220
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	72	1 357	679
1.	Peněžní prostředky v pokladně	73	114	136
3.	Peněžní prostředky na účtech	75	1 243	543
IV.	Jiná aktiva celkem	81	19	19
1.	Náklady příštích období	82	19	19
	AKTIVA CELKEM	85	1 386	922

PASIVA

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Vlastní zdroje celkem	1	-9	-12
I.	Jmění celkem	2	22	22
1.	Vlastní jmění	3	22	22
II.	Výsledek hospodaření celkem	6	-31	-34
1.	Účet výsledku hospodaření	7	x	-3
3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	9	-31	-31
B.	Cizí zdroje celkem	10	1 395	934
III.	Krátkodobé závazky celkem	21	266	195
1.	Dodavatelé	22	1	0
4.	Ostatní závazky	25	1	2
5.	Zaměstnanci	26	110	127
7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	28	50	60
9.	Ostatní přímé daně	30	15	6
12.	Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	33	47	0
13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávných celků	34	40	0
17.	Jiné závazky	38	2	0
IV.	Jiná pasiva celkem	45	1 129	739
2.	Výnosy příštích období	47	1 129	739
	PASIVA CELKEM	49	1 386	922

Sestaveno dne: 14.03.2022	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:
Odesláno dne:	
E-mail: boresova.lucie@gmail.com		Odpovídá za údaje: Borešová Lucie Telefon: 728526412

Poznámka:

Stavy jednotlivých účtů uvedených v aktivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Má dáti a Dal. Podle výsledku tohoto výpočtu vstupují do aktiv s kladným nebo záporným znaménkem. Stavy jednotlivých účtů uvedených v pasivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Dal a Má dáti. Podle výsledku tohoto výpočtu vstupují zůstatky do pasiv s kladným nebo záporným znaménkem. Výjimku představují účty 336, 341, 342, 343, 345 a 373, které jsou v ROZVAZE uvedeny v aktivech i pasivech, přičemž rozdíly stran vstupuje:

- do aktiv kladně - jestliže převažuje stav obrátu strany Má dáti nad stavem obrátu strany Dal,
- do pasiv kladně - jestliže převažuje stav obrátu strany Dal nad stavem obrátu strany Má dáti.